

PRÁCE PŘIJATÉ A OBHÁJENÉ V ROCE 2008

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Mgr. Marek DUNDA, Th.D.

Oslovení Ježíše v synoptických evangeliích

disertační práce v oboru biblická teologie

Tato novozákonní disertační práce se zabývá výrazy, kterými byl Ježíš osloven v synoptických evangeliích, jejich kvantitativním i kvalitativním vyhodnocením, jejich pozadím a souvislostmi, v nichž byly užity, s přihlédnutím k Ježíšovým titulům použitým mimo oslovení. V odpovídajícím rozsahu mapuje předchozí etymologický a kulturní kontext uvedených lexémů použitých v Ježíšových osloveních, počínaje od starých textů antiky a judaismu a konče Pavlovými nepochybnými listy. Práce přináší srovnání paralelních míst, kde synoptikové oslovení Ježíše užívají a nabízí pohled na záměry evangelistů, s nimiž oslovení Ježíše ve svém evangeliu zachytili. Práce stručně nastiňuje možnosti aplikace a aktualizace získaných poznatků.

Mgr. Gabriela PIÁČKOVÁ, Th.D.

Solární atributy Krista v hymnech sv. Ambrože z Milána: Splendor paternae gloriae a Ad galli cantum

disertační práce v oboru systematická teologie a křesťanská filosofie

Úkolem disertační práce je prezentovat Ambrožovu hymnickou tvorbu, představit Krista jako *světlo* v ranních hymnech svatého Ambrože z Milána: *Splendor paternae gloriae* a *Ad galli cantum* a poukázat na didaktický, liturgický, teologický a duchovní přínos Ambrožovy hymnické tvorby. Kromě překladu a rozboru hymnů práce obsahuje seznámení s osobou sv. Ambrože, s dějinami hymnické tvorby a s jejím následným využitím v liturgickém životě. V neposlední řadě je cílem práce přispět k lepšímu porozumění Ambrožovy osobnosti a jeho literárního i teologického díla.

PhDr. S.L.T. Tomáš PETRÁČEK, Ph.D., Th.D.

Výklad Bible v době (anti-)modernistické krize

disertační práce v oboru praktická teologie se zaměřením na církevní dějiny

Výklad Bible v době (anti-)modernistické krize: Život a dílo Vincenta Zapletala OP (1867–1938). Monografie představuje život a dílo významného katolického biblisty českého původu Vincenta Zapletala OP. V roce 1893 byl jmenován profesorem

sorem exegeze Starého zákona na teologické fakultě Katolické univerzity ve švýcarském Fribourgu, kde přednášel až do roku 1928. Patřil mezi čelné protagonisty moderní, vědecké katolické exegeze, na počátku dvacátého století byl považován za nejvýznamnějšího německy píšícího katolického biblistu. Je autorem komentářů ke knize Geneze (1902), Kohelet (1905), Velepísni (1907) a dalších vědeckých monografií a studií. V době (anti-)modernistické krize se stal terčem útoků ze strany katolických integristů a čelil nepochopení a podezření ze strany církevních kontrolních orgánů. Přes jeho odvážné teze nebyl nikdy odsouzen, ani žádná jeho práce nebyla uvedena na Index zakázaných knih.

Mgr. Jan LARISCH, Th.D.

Katolická akce v olomoucké arcidiecézi v letech 1928–1950

disertační práce v oboru praktická teologie se zaměřením na církevní dějiny

Práce mapuje uskutečňování Katolické akce, tj. snahy o zapojení laiků do života církve pod vedením církevních představených, v olomoucké arcidiecézi v letech 1928 – 1950. Popisuje její zavedení, rozkrývá etapy jejího rozvoje a také násilného ukončení její činnosti. Čtenář získává přehled o konkrétní činnosti jak jednotlivců, tak spolků a hnutí, které se na budování Katolické akce podílely. Práce nezůstává jen u historického popisu. Nastiňuje také teologické zdroje, ze kterých vycházely konkrétní vize budování Katolické akce v jednotlivých obdobích. V závěru autor podává přehled akcí, kterými se během své existence Katolická akce v olomoucké arcidiecézi prezentovala před veřejností. Práce je příspěvkem k hlubšímu poznání minulosti katolické církve v olomoucké arcidiecézi v 1. polovině 20. století se záměrem oživit historickou paměť.

Mgr. Peter BERESH, Th.D.

Vplyv sofiologie S. N. Bulgakova na ponímanie ikony

disertační práce v oboru praktická teologie, 120 stran

Disertační práce je uvozena biografickou částí, na niž navazují tři základní kapitoly, přičemž každá je členěna na další rozvíjející podkapitoly. Volba jejího tématu je dána především skutečností, že autor práce pochází ze západní Ukrajiny a vnímá jako nezbytné zhodnotit inspirativní konfrontaci mezi mentalitou „východu a západu“, vyjádřit se k naléhavosti tohoto vztahu a teoreticky analyzovat kořeny vlastní tradice. Autor vychází z metodologie hermeneutiky původních textů a podrobně zkoumá souvislost díla ruského myslitele francouzské emigrace, S. N. Bulgakova, s fenoménem ikony.

Autorův pokus o interpretaci diskutované osobnosti S. N. Bulgakova (1871–1944) se v teologickém prostředí odvíjí kolem pojmu sofiologie, který podle patristické tradice představuje setkání s Moudrostí (Sofií) uprostřed neřešitelných životních antinomií, pro něž je – podle Bereshova leitmotivu – svorníkem ikona: anamnéze osobní Krásky.

Mgr. Leo ZERHAU, Th.D.

Věčná paměť v Babičce Boženy Němcové

disertační práce v oboru praktická teologie

Práce přibližuje pojem věčné paměti z pohledu známého díla české literatury. Pojem věčné paměti je tematizován v moderní teologii východního křesťanství. Myslí se jím eschatologická přítomnost dějin stvořeného světa ve věčné nebeské liturgii. Pojem je rozpracován zejména Florenským a krátce shrnut v úvahách Špidlíka. Jeho teoretickému rozpracování je věnována první kapitola práce. Druhá kapitola práce zkoumá Babičku Boženy Němcové a literárněvědné studie o ní a hledá v nich přítomnost prvků, které korespondují s pojmem věčné paměti. Autor zde představuje Babičku jako dílo mimořádně spjaté s pamětí. Tato paměť je prostoupena moudrostí a láskou a podobá se tak charakteristikám věčné Boží paměti. V závěrečné kapitole autor práce provádí shrnutí svého výzkumu a postuluje některá obohacení pojmu věčné paměti, které výzkum Babičky přinesl. Teprve ve věčné paměti jednotlivé události získávají ve vzájemných souvislostech prohloubený a stále rostoucí význam. Přítomnost minulých událostí ve věčné paměti není záležitostí metafyzického automatismu, ale záležitostí lásky. Teprve láska proměňuje pohled na jednotlivé osoby, jejich osudy a celé dějiny světa do smysluplného celku, který si zasluhuje trvání a vstupuje do nových reálných vztahů. Věčná paměť je tedy nepochybně také pamětí, v níž hraje zásadní roli osobní rozměr.

Mgr. Monika MENKE, Th.D.

Podíl laiků na výkonu soudní moci Římskokatolické církve (na úrovni diecéze) s přihlédnutím k situaci v ČR

disertační práce v oboru praktická teologie se zaměřením na církevní právo

Disertační práce analyzuje současnou kanonicko-právní situaci laiků ve vztahu k výkonu církevní moci řízení, především soudní moci. Pokazuje na nejednoznačnou interpretaci možnosti účasti laiků na soudní moci církve, která vychází z norm obsažených v c. 129 § 2 C.I.C. a c. 1421 § 2 C.I.C., i na to, zda laikové mohou být nositeli této moci a na jakém základě, či zda pouze participují na jejím výkonu. Popisuje možnosti zapojení laiků do práce církevních soudů jako soudců, obhájců svazku, ochránců spravedlnosti, notářů, advokátů, prokurátorů, znalců apod. jak obecně v systému církevního soudnictví tak konkrétně - v kontextu současné situace v České republice. Pro formální určitost a přehlednost práva vidí autorka jako nutné zpřesnění legislativy v této oblasti.

Doc. Ing. Aleš OPATRŇÝ, Th.D.

Cesty pastorace v pluralitní společnosti

habilitační práce v oboru teologie

Práce se zabývá některými úkoly pastorační práce církve v současných podmínkách, charakterizovaných jako podmínky pluralitní společnosti, k nimž chce stále brát zřetel, protože se tato pluralita i v „postkřesťanské Evropě“ dotýká křesťanského života. Práce proto pojednává v této perspektivě o více jednotlivce jako o základním prvku křesťanské existence a o jejím sdílení a to právě v podmínkách plurality, kdy nelze počítat se samozřejmým a bezproblémovým převládáním křesťanské víry z generace na generaci. V druhé části probírá některé aspekty žití víry ve společenství křesťanů, zejména ve farnosti, které chápe jako její zásadní a nutný topos. V poslední části se zabývá některými vybranými a v současnosti aktuálními otázkami pastorace, jako je pastorace povolání nebo otázky duchovního vedení v pastoraci.

Doc. Josef HŘEBÍK, Th.D.

Lidská radost z pozemských skutečností v Hebrejské Bibli. Studie k tématu emocí v biblickém pojetí

habilitační práce v oboru teologie

Předkládaná studie se zaměřuje z biblického hlediska na radost jako pozitivní lidskou reakci na dosažené dobro. Dvě hlavní kapitoly této práce komentují různé texty vybrané z knih Hebrejské Bible a týkající se dvou hlavních objektů lidské radosti: věci každodenního života a lidských vztahů. Z věci každodenního života je pozornost zaměřena zvláště na pokrm a nápoj, na úrodu polí a vinic. Z okruhu mezilidských vztahů si práce všímá zejména vztahu mezi mužem a ženou, mezi rodiči a dětmi, mezi sourozenci, přáteli a mezi členy národního společenství. Stručné exkurzy jsou věnovány pojmu „radost“ v knize Kazatel a škodolibé radosti v Hebrejské Bibli. Poslední kapitola, opřená o text Iz 25,6–8, pak nastiňuje vizi eschatologické radosti, v syntéze propojující oba předtím reflektované tematické okruhy.

Doc. Damián NĚMEC, dr

Konkordátní smlouvy Apoštolského stolce s postkomunistickými zeměmi (1990–2007)

habilitační práce v oboru teologie

Habilitační práce *Konkordátní smlouvy Apoštolského stolce s postkomunistickými zeměmi (1990–2007)* je zaměřena na porovnání smluvních úprav mezi státem a Svatým stolicem v jednotlivých zemích bývalého socialistického tábora. Práce je členěna do dvou částí. V prvé obecnější části je představena především nauka

týkající se konkordátních smluv, uvedení do problematiky je pak završeno stručným popisem právní situace církví a náboženských společností ve státech bývalého socialistického tábora. V druhé speciální části jsou probírány jednotlivé věcné oblasti regulované v konkordátních smlouvách, a to na základě porovnání se smluvní situací před 2. světovou válkou, uplatnění naukových zásad katolické církve pro utváření vztahů mezi státem a církvemi, především však v široké sféře různých oblastí společného zájmu (od ryze právních otázek přes oblast manželství, rodiny a výchovy až po majetkové záležitosti). Jako přílohy jsou k práci připojeny překlady všech konkordátních smluv s postkomunistickými zeměmi i ty výňatky z konkordátů uzavřených s německými zeměmi mezi dvěma světovými válkami, na něž jsou v nových smlouvách výslovně odkazy. Protože lze za dobu takřka dvaceti let od pádu „železné opony“ hovořit o stabilizaci základní podoby vztahů mezi státem a církvemi a je to dost výmluvně obsaženo i v konkordátních smlouvách, je tato studie dosti aktuální.

Doc. Jindřich ŠRAJER, Dr. theol.

Suicidium, sebeobětování, nebo mučednictví?

Jan Palach – sebeupálení z pohledu křesťanské etiky

habilitační práce v oboru teologie

Suicidium, sebeobětování, nebo mučednictví? Cílem habilitační práce je nabídnout jedno z možných hodnocení a interpretací sebeupálení Jana Palacha – došlo k němu v Praze v lednu 1969, jako znamení protestu a jako snaha probudit „svědomí“ národa, který v důsledku invaze Sovětské armády a vojsk spojených socialistických armád do Československa upadá do prohlubující se letargie – z argumentačních pozic křesťanské etiky. Je zde řešena základní otázka, zda se v Palachově případě jedná o sebevraždu, hrdinství, nebo mučednictví? Práce reflektuje komplexní problematiku suicidálního jednání, předkládá charakteristiku sebeobětování a mučednictví, zaměřuje se na Palachovu osobní motivaci a jim formulovaný ideál, na historický a kulturně politický kontext a dopad činu. Akcentuje rovněž v Palachově činu obsaženou konkrétní etickou výzvu. Palachův čin je zde hodnocen jako sebeobětování.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Mgr. Jiří Dvořáček

The Son of David in the Matthew's Gospel in the Light of the Solomon as Exorcist Tradition

Disertační práce v oboru biblické teologie, 308 stran.

Tato novozákonní práce se zaměřuje na užití titulu Syn Davidův v Matoušově evangeliu, jmenovitě na spojení mezi tímto titulem a Ježíšovou uzdravovatelskou činností. Na základě rozboru židovských, gnostických i pohanských textů se pokouší ukázat, že Davidův syn Šalomoun byl v prvním stol. po Kr. vnímán jako mocný exorcista a uzdravovatel a Matoušovo užití tohoto titulu pro Ježíše je tedy velmi dobře myslitelné jako návazání na tuto linii. Tradice o Synu Davidovu jako očekávaném Mesiáši a tradice o synu Davidovu Šalomounovi jako exorcistovi a uzdravovateli mohou být spojeny a užity v Matoušově evangeliu za účelem vytvoření obrazu uzdravujícího pokorného mesiášského krále, Syna Davidova.

Ondrej Hron, MTS, BSc.

Hamartiologická heuristika jako hermeneutický klíč ke spravedlnosti, milosrdenství a morální povinnosti vůči chudým v Novém zákoně

Disertační práce v oboru systematické a praktické teologie, 214 stran.

Práce se zabývá analýzou kořenů vztahu k chudým v křesťanské, jmenovitě evangelikální tradici a snaží se ukázat, jak je pochopení toho, co je morální povinností, ovlivněno interpretací novozákonních pojmů chudoby, spravedlnosti a milosrdenství. Navrhuje klíč, jak tyto pojmy interpretovat ve vztahu k morální povinnosti (klíč hamartiologický, tedy co je a není v této záležitosti pokládáno za hřích) a prověřuje užití tohoto hermeneutického klíče na novozákonních textech o majetku, chudobě a bohatství. Jde o pokus znovu, pod novým úhlem pohledu, vnést do morálně-teologické diskuse o spravedlnosti a milosrdenství důrazy biblických, konkrétně novozákonních textů.

Mgr. Hajnalka Ravasz

Aspekte der Seelsorge in den paulinischen Gemeinden – anhand des 1. Thessalonicherbriefes

Disertační práce v oboru biblické teologie, 366 stran.

Práce, která se pohybuje na pomezí novozákonní a pastorační teologie, pojednává o pastýřské péči v perspektivě prvního listu Tesalonickým. Předkládá analýzu

zu vybraných aspektů pastýřské péče (role pastýře, napodobování, útěcha, příklad...) na pozadí novozákonních i antických pramenů, které srovnává s Pavlovou pastorační praxí. Od této roviny pak pokračuje k moderní sociálně-psychologické metodě, jejíž pomocí se pokouší Pavlovskou pastorační praxí uchopit a nově interpretovat pomocí sociální psychologie a ukázat na přínos nových interpretačních možností pro porozumění pastorační praxi Pavlovské církve i příležitost jejich aktuální aplikace.

Mgr. Monika Šlajerová

Palestinské církve po roce 1967. Církevně-politický a teologický vývoj

Disertační práce v oboru systematické a praktické teologie, 237 stran.

Práce sleduje vývoj palestinských církví v Jeruzalémě a na Západním břehu od šestidenní války, proces politizace a nacionalizace palestinských církví, který vedl ke sjednocení různých teologických pozic do praktické jednoty v protizraelském postoji. Práce vychází z historického kontextu a zmapování církevní situace v oblastech, sleduje politické, teologické a ekumenické problémy církví na celém území (i Sýrie, Libanon a Jordánsko) a zvláště vliv politicko-společenské situace na vývoj teologických postojů církví a jejich hermeneutiky, především Starého zákona (aspekty politického zneužívání). Přibližuje politickou teologii palestinských křesťanů na základě přímých pramenů a rozhovorů a ukazuje na problémy správy církví a ekumenických vztahů v situaci trvalé společensko-politické krize.

Jakub Jiří Jukl

Utrakvismus a pravoslaví

Disertační práce v oboru historické teologie a teologie náboženství, 167 stran.

Práce se zabývá vztahy českých utrakvistů a husitů k pravoslavné církvi, zkoumá teorii o husitství jako hnutí navazujícím na cyrilometodějskou tradici, mimo jiné i otázku možného ovlivnění husitské eucharistické praxe pravoslavním. V této souvislosti sleduje také úctu sv. Cyrila a Metoděje u husitů. Důkladně se zabývá vztahem Husovým, Jeronýmovým i pozdějších husitů k pravoslavné církvi, analyzuje přímá jednání husitů s pražskou církví a předkládá i pohled na existenci husitů v zemích se silnou pravoslavnou tradicí (Moldávie, Sedmihradsko).

MUDr. Jan Payne, PhD.

Smrt – jediná jistota (apoteóza skepse)

Habilitační práce v oboru Evangelická teologie, Praha, TRITON 2008, 224 stran.

Předložená práce přináší širokou paletu východisek a přístupů ke zkoumání umírání a smrti, jejich interpretaci, důsledků, které z jednotlivých pozic vyplývají a otázek, které vzbuzují.

Jde o monografické zpracování tematiky smrti v mezioborové perspektivě, v níž převažuje filosofická a především morálně-filosofická reflexe, práce však zřetelně a cíleně přesahuje i do oblasti teologické etiky. Fenomén smrti, i když je nahlížen z různých pohledů, se vždy ukazuje jako radikální zpochybnění všech lidských jistot, respektive zjevení omezenosti a konečnosti lidského života, kterému právě tím naléhavě klade otázku po smyslu a poslední perspektivě.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Mgr. Jana Follprechtová

Rudolf Bultmann – některé problémy existenciální interpretace

disertační práce v oboru systematické teologie

Práce se zabývá teologií Rudolfa Bultmanna. Cílem není pouze analýza programu demytologizace, ale jejím hlavním úkolem je předestřít, do jaké míry a jak existenciální interpretace ovlivnila jeho myšlení např. v eschatologickém bádání, v problému historického Ježíše, v kázáních a ve vztahu mezi člověkem a Bohem. Jsou zde probrány hlavní nejasnosti Bultmannova systému, základní kritické ohlasy nejen v SRN, ale také v České republice. Jeho existenciální interpretace byla odvážným, ale naprosto adekvátním počinem ve své době, na jehož základě je jeho teologie aktuální i v současnosti.

PhDr. Josef Bartoň

Moderní český novozákonní překlad. (Nové zákony 20. století před Českým ekumenickým překladem)

disertační práce v oboru biblická teologie

Předložená studie si vytkla za cíl poprvé podrobněji zmapovat české překládání Nového zákona v období po roce 1900 a před zahájením prací na Českém ekumenickém překladu (1961). Dolní mez je dána symbolicky přelomem století, ale hlavně skutečností, že první nově vytvořený novozákonní překlad ve dvacátém století (Nový zákon Jana L. Sýkory 1909/1914) vykazuje vůči předchozí tradici (která

dosti pevně navazovala na starší významné bible Svatováclavskou, případně Kralickou) rysy nepřehlédnutelně novátorské. Počátek práce na Českém ekumenickém překladu je přirozený mezník z několika důvodů: je to dílo výrazně týmové; je to dílo mezikonfesní; vzniká v době, kdy v mezinárodním měřítku do překládání bible výrazně vstupuje svěží inspirace moderní teorie překladu; z prostředí českých filologů v téže době vzházejí zásadní a rozsáhlé práce z teorie překladu. Soustavná pozornost je věnována jen kompletním Novým zákonům, nikoliv perikopám, výborům a výtahům, ale ani dílčím překladům jednotlivých celých knih netvořícím součást konkrétního úplného Nového zákona. Podobně tato práce neregistruje texty nepublikované, i když několik takových rukopisných překladů existuje nebo existovalo.

Tato práce chce přes své specifické důrazy aspoň neformálně navázat na syntetizující spisy zabývající se staršími dějinami českého biblického překladu, především na klasickou práci Vladimíra Kyase a jeho následovníků, a svým dílem tak přispět k úplnějšímu zmapování rozsáhlé a dosud z velké části opomíjené práce českých překladatelů nedávné minulosti.

Mgr. Jakub Smrčka

České reformní proudy 14. století a *devotio moderna*

disertační práce v oboru církevní dějiny

Období konce středověku je v českých zemích spojeno s mnoha změnami ve vývoji církevní správy, společenského uspořádání, kultury a vzdělání. Období vstupu Českého království od poloviny 13. stol. umožnilo konsolidaci církevní organizace a její farní sítě a vedle toho také rozvoj ekonomické sociální struktury městského prostředí a vznik patriciátu jako sebevědomé a konkurenceschopné společenské skupiny. Spolu s vývojem vnějších struktur je patrná i změna struktury duchovních, tedy posuny v myšlení, v křesťanské sebereflexi a vnímání skutečnosti světa.

Postupně se tak projevuje široké hnutí či platforma nové zbožnosti, v níž hraje roli (novo)augustinismus, zájem o patristickou a spirituální literaturu jako nábožensky-vzdělávací četbu za účelem prohloubení duchovní orientace. V nové zbožnosti se projevuje individualismus niterné náboženské zkušenosti, orientace na osobní setkání s Kristem, jež se odehrává v duchovní hlubině Duchem svatým formované osobnosti. Předpokladem je pokání, niterné pohnutí a pokorné sebeodevzdání, postoj vnímaný jako „zbožný“ (*devotus, religiosus, devotio*) narozdíl od termínu „víra“ a „věřící“ vnímaného spíše ve smyslu formální příslušnosti ke křesťanské církvi. Typickým a specifickým projevem evropské nové zbožnosti a raného humanismu je nizozemské hnutí *devotio moderna*.

Tato práce se snaží najít odpověď na otázku, zda a v jakém smyslu je ve světle současného stavu poznání možné hovořit o české *devotio moderna* a případně, jaká jsou úskalí a omezení tohoto pojmu pro výklad českých dějin 14. stol. Dru-

hou otázkou je, zda je možné dokázat závislost vzniku nizozemské *devotio moderna* na českém myšlenkovém prostředí.

Mgr. Kateřina Brzáková Beksová

Geriatrická problematika v pastorální péči (postulát křesťanské etiky v péči o seniory)

disertační práce v oboru praktická teologie

Geriatrická problematika v pastorální péči se zabývá současnou aktuální tematikou stárnoucí populace z hlediska psychických, zdravotně-sociálních a spirituálně-existenciálních proměn. Poukazuje na postulát křesťanských hodnot ve veškeré péči o seniory a zároveň chce doplnit praktickou teologii o specifickou analýzu nejdůležitějších aspektů stárnutí. Filozoficko-teologicky a gerontologicky reflektuje hodnotovou orientaci seniorů včetně fenoménů důstojnosti, kvality života a mezigenerační lásky. Charakterizuje projevy stáří, zdůvodňuje předpoklady veškeré neterapeutické péče a základní východiska útechy nemocným.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

ThLic. Petr Burda, Th.D.

Člověk v raném díle Karola Wojtyly

disertační práce v oboru fundamentální teologie, 319 stran

Práce Člověk v raném díle Karola Wojtyly se zabývá vnitřní stavbou a finalitou humanistické koncepce Karola Wojtyly a jejího vztahu k moderním filosofickým pohledům na skutečnost člověka. Wojtyla se snaží spojit fenomenologickou metodologii s metafyzikou, přičemž se důsledně drží fenomenologické analýzy zkušenosti člověka, která člověka rozkrývá jako osobu. Člověk odhaluje sám sebe ve světle vnitřní zkušenosti jako nepotlačitelné pnutí k sebetranscendenci. V rovině myšlení je puzeň k totální pravdě, v rovině bytí je puzeň k plnosti bytí a na úrovni sociální je puzeň k totalitě lásky.

V této linii lze číst rané dílo K. Wojtyly, které je konstituováno především na dvou skutečnostech. Jedním pólem elipsy je pravda o člověku a druhým pólem je pravda o Ježíši Kristu. Wojtylovo rané dílo je výrazným a originálním příspěvkem do dialogu mezi jednotlivými pohledy na člověka., které ve dvacátém století přinesly různé humanistické koncepce. Raným dílem Karola Wojtyly je nazváno jeho dílo filosofické a literární, které bylo napsáno do roku 1978, kdy byl Karol Wojtyla zvolen papežem.

ThLic. Tomáš Holub, Th.D.

Boj proti terorismu ve světle nauky o takzvané „spravedlivé válce“. Návrh kriteriologie

disertační práce v oboru teologická etika, 192 stran

Předložená studie se pokouší o konkretizaci učení o tzv. spravedlivé válce zaměřenou na možnost využití tohoto učení v situaci asymetrického boje proti terorismu. Po nastínění dějinného vývoje myšlenky spravedlivé války od dob řeckého historika Thukidyda až k pojetí absolutistického státu po 30leté válce práce následně popisuje krizi tohoto pojetí v první polovině 20. století a obnovení myšlenky celosvětového uspořádání po roce 1945. Současná pozice katolické církve v oblasti etiky mírového soužití je poté východiskem k analýze etické argumentace před vojenskými konflikty v Afghánistánu a Iráku. Cílem této analýzy je konkretizovat otevřené otázky, které přináší v etické oblasti rozhodování o vojenském postupu v boji proti terorismu. Závěr práce je věnován pokusu navrhnout v rámci učení o spravedlivé válce kriteriologii pro hledání eticky přijatelných vojenských postupů v boji proti terorismu.

JUDr. ThLic. Marie Kolářová, Th.D.

Svoboda křesťana – pojem a problémy uznání v kanonickém právu

disertační práce v oboru praktická teologie, 223 stran

Cílem této práce je analýza svobody křesťana v recentním kanonickém právu včetně vymezení jednotlivých konkrétních svobod a práv křesťana a problémů, které souvisí s uznáním těchto práv. Od vymezení obecných pojmů svobody a práva postupuje autorka dále k základním právům a svobodám a jejich zakotvení v recentním kanonickém právu. Pro kanonické zákonodárství je typické, že obsahuje řadu norem, které mají ukazovat křesťanům cestu ke spáse. Na rozdíl od sekulárních práva je kanonické právo v užší míře spojené s morálkou.

Dále se autorka věnuje základním právům a svobodám a vývoji jejich uznání v církvi. Pro uznání základních práv a svobod je klíčové vyjít z jejich zdroje, kterým není lidský zákonodárce. Základní práva a svobody jsou odvozeny z důstojnosti člověka. Výchozími prameny pro definování práv a svobod křesťanů jsou dokumenty II. Vatikánského koncilu, které západní kodex převádí do podoby právních norem. Zvláštní kapitolu věnuje autorka svobodě svědomí, jejíž vymezení chybí mezi svobodami křesťanů v západním kodexu, zejména otázce přípustnosti jednání podle vlastního svědomí, také vymezení limitů možnosti člověka jednat podle nezaviněné mylného svědomí. Závěrpředkládá možnosti, které západní kodex nabízí křesťanům při obhajobě jejich práv.

TEOLOGICKÁ FAKULTA JIHOČESKÉ UNIVERZITY České Budějovice

Breindl, F.

Lidská práva ve vztahu Vatikánu a OSN

disertační práce v oboru teologická etika

Tato disertační práce pojednává o pohledu katolické církve na pojmenování a uplatňování lidských práv, a to v porovnání s činností světového společenství vyjádřenou Organizací spojených národů. Práce ukazuje vývoj církevního postoje k pojmenování lidských práv světskou autoritou a prezentuje odpovědi katolické nauky na současné problémy v této oblasti – nejednotné pojmosloví, obtížná vymahatelnost apod. Výpovědi této disertační práce mají ukázat, že křesťanství velmi zásadně přispělo k současné formulaci lidských práv obsažené například v dokumentech OSN, a i nyní může katolická církev do debaty velmi kvalifikovaně vstoupit díky staleté nauce o odrazu Stvořitele v člověku, poznatkům o obecném blahu a dědictví 2. vatikánského koncilu a dalších dokumentů 20. a počínajícího 21. století i angažovanosti Svatého stolce na půdě OSN i jiných místech světové diplomacie.

Demel, Z.

Omezování církevního života ze strany československého státu v období 1945–1989 se zvláštním zřetelem ke slavení liturgie v jihočeském regionu.

disertační práce v oboru církevní dějiny se zaměřením na liturgii

Předložená disertační práce se zabývá omezováním církevního života ze strany československého státu v období 1945-1989, přičemž je zvláštní pozornost věnována omezování slavení liturgie v oblasti jižních Čech. Fakta shromážděná z literatury a především z hlášení církevních tajemníků, dochovaných v archívních fondech Krajského národního výboru a Jihočeského krajského národního výboru v Českých Budějovicích, jasně dokládají, že orgány státní správy plánovitě omezovaly život, pastorační a slavení liturgie církvi.

Machula, T.

Prvotní a dědičný hřích v tradici církve, v současné teologii a v nárysu základů pro budoucí adekvátní naukovou syntézu

disertační práce v oboru systematická teologie

Problematika peccatum originale, a to jak p. o. originans (prvotní hřích), tak p. o. originatum (dědičný hřích), patří mezi velké výzvy, s nimiž se současná teologie musí vyrovnat. Týká se to především původu onoho sklonu ke zlému, kte-